

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

(відповідно до вимог ECTS)

**для студентів IV курсу
Інституту підготовки юридичних кадрів
для СБ України,
денних факультетів № 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10**

**Харків
«Право»
2011**

ББК 67.9(4УКР)72
Н 15

У к л а д а ч і: І. Є. Марочкін,
П. М. Каркач,
Р. Р. Трагнюк,
А. В. Лапкін,
І. В. Назаров,
О. О. Шандула

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 4 від 29.07.2011 р.)*

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи
Н 15 та практичних занять з навчальної дисципліни «Основи
прокурорської діяльності» (відповідно до вимог ECTS) для
студентів IV курсу Інституту підготовки юридичних кадрів
для СБ України, денних факультетів № 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10 /
уклад. : І. Є. Марочкін, П. М. Каркач, Р. Р. Трагнюк та ін. –
Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України імені Ярослава
Мудрого», 2011. – 80 с.

ББК 67.9(4УКР)72

© Національний університет «Юридична
академія України імені Ярослава
Мудрого», 2011
© «Право», 2011

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна “Основи прокурорської діяльності” розглядає сукупність взаємопов’язаних положень загально-теоретичного, правового та методичного характеру щодо організації та діяльності прокуратури України.

Мета вивчення даної дисципліни – дати майбутнім юристам чітке уявлення про сутність і значення прокурорської діяльності в Україні, цілі і завдання діяльності прокуратури, сучасний стан, проблеми та перспективи вдосконалення органів прокуратури України, правові основи діяльності, принципи організації та діяльності, структуру органів прокуратури, головні напрямки діяльності прокуратури України.

Курс має своїм завданням допомогти студентам отримати загальні знання щодо організації і функцій прокуратури. Оволодіння цими знаннями допоможе зорієнтуватися в майбутній професії, сформуванню уявлення про зміст діяльності прокуратури та виявити індивідуальну схильність, зацікавленість тим чи іншим напрямком її діяльності.

Навчальна дисципліна “Основи прокурорської діяльності” за своїм предметом є комплексною, оскільки вивчення організації та діяльності прокуратури вимагає звернення до положень і матеріалів таких навчальних дисциплін, як адміністративне право, конституційне право, кримінальний процес, цивільний процес, трудове право, екологічне та земельне право, кримінально-виконавче право, організація судових та правоохоронних органів, судове право тощо. Під час її викладання студентів знайомлять також з матеріалами, які не охоплюються предметом інших навчальних курсів.

Одна із особливостей цієї дисципліни полягає в тому, що студенти повинні ознайомитися з численними нормативними актами, до яких належать не лише закони та кодекси України, а й міжнародно-правові акти, що встановлюють стандарти прокурорської діяльності, рішення Конституційного Суду України щодо статусу та повноважень прокуратури, накази Генерального прокурора України та ін. Становище ускладнюється

ще й тим, що триває процес реформування судових і правоохоронних органів України, у тому числі й прокуратури.

При вивченні курсу “Основи прокурорської діяльності” використовуються різні форми навчання: лекції, практичні (семинарські) заняття, індивідуальне консультування викладачем студентів із проблемних питань; колоквіуми, експериментальні форми практичних робіт, тестування, написання курсових та контрольних робіт, вирішення практичних ситуацій; самостійна робота студентів із нормативними та літературними джерелами, що рекомендовані для вивчення в межах курсу.

Практичні заняття (семинарські) – одна з головних форм навчання. Їх мета полягає у засвоєнні основних теоретичних положень і відпрацюванні навичок практичного застосування правових норм, що регулюють діяльність прокуратури. Цей вид роботи проходить у формі відповідей студентів на теоретичні питання, вирішення практичних завдань, ділових ігор, ознайомлення з конкретними практичними прикладами. Із найважливіших теоретичних тем курсу проводяться колоквіуми. Перевірка знань здійснюється також завдяки проведенню поточного модульного контролю.

Значна увага приділяється самостійній роботі студентів та проведенню індивідуальних консультацій з ними. Виконання самостійної роботи дає можливість студенту закріпити та поглибити теоретичні і практичні знання, отримані у процесі вивчення окремих тем курсу, удосконалити навички роботи з різними інформаційними джерелами, навчитися інтерпретувати матеріали ЗМІ, аналізувати навчальну та наукову літератури, практику роботи прокуратури, отримати навички дослідницької роботи.

Підсумковою формою контролю знань є іспит, який має на меті перевірити рівень засвоєння теоретичних знань, умінь застосовувати ці знання при розв’язанні конкретних професійних задач, а також самостійно працювати з науковою та навчальною літературою.

У результаті вивчення курсу “Основи прокурорської діяльності” студенти повинні:

знати сутність прокурорської діяльності, її характерні ознаки, завдання та функції прокуратури; поняття і значення принципів організації та діяльності органів прокуратури; організацію роботи й управління в органах прокуратури України;

уміти розкрити правовий статус прокурорських працівників, особливості проходження ними служби в органах прокуратури; поняття, значення і сутність кожного принципу організації та діяльності органів прокуратури; правильно тлумачити та застосовувати ці норми при вирішенні практичних ситуацій;

оволодіти відомостями про систему органів прокуратури та організаційно-структурну побудову кожного з рівнів (ланок) цієї системи;

розуміти специфіку повноважень Генерального прокурора України та підпорядкованих йому прокурорів;

вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів щодо організації та діяльності органів прокуратури.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	Усього годин	У тому числі		
			лекції	практичні (семінарські) заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Прокуратура України: завдання, принципи, організація роботи

1	Предмет та система курсу “Основи прокурорської діяльності”	4	2	2	
2	Правові основи діяльності прокуратури України	2	1	1	
3	Принципи організації та діяльності органів прокуратури України	3	1	1	1
4	Система та структура органів прокуратури України	4	2	2	
5	Організація роботи в органах прокуратури України	4	2	2	
6	Служба в органах прокуратури України. Кадри органів прокуратури України	3	2	1	
7	Моральні засади прокурорської діяльності	3	2	1	
8	Міжнародне співробітництво органів прокуратури	2			2
9	Прокуратури деяких зарубіжних країн	2			2
10	Прокурорське кримінальне переслідування	2			2

1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Основні напрямки прокурорської діяльності					
11	Нагляд за додержанням і застосуванням законів	4	2	2	
12	Організація перевірок за додержанням та застосуванням законів	3	2		1
13	Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність	2			2
14	Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство	6	4	2	
15	Підтримання державного обвинувачення в суді	6	4	2	
16	Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді	4	2	2	
17	Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян	4	2	2	
18	Прокурорський нагляд за додержанням законів про права і свободи неповнолітніх	3	1		2
19	Робота прокурора зі зверненнями громадян	3	1		2
<i>Разом</i>		72*	30**	20	14**

* Із них на індивідуальну роботу – 8 год

** Залежно від факультету, обсяг годин, відведених на лекції, індивідуальну та самостійну роботу, може змінюватись

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного університету
“Юридична академія України імені Ярослава
Мудрого” (протокол № 11 від 30.06.2011 р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

Т е м а 1. Предмет та система курсу “Основи прокурорської діяльності”

Предмет, структура та система курсу “Основи прокурорської діяльності”. Його співвідношення з іншими навчальними дисциплінами. Історичне призначення, становлення та розвиток органів прокуратури України. Місце прокуратури в системі державних органів України. Мета та завдання діяльності прокуратури. Функції прокуратури: поняття та види. Сучасний стан, проблеми та перспективи вдосконалення органів прокуратури України.

Т е м а 2. Правові основи діяльності прокуратури України

Конституційні основи діяльності прокуратури України. Закон України “Про прокуратуру” як головне джерело правового забезпечення органів прокуратури. Процесуальне законодавство та інші законодавчі акти. Рішення Конституційного Суду України. Накази Генерального прокурора України. Міжнародно-правові стандарти діяльності прокуратури.

Т е м а 3. Принципи організації та діяльності органів прокуратури України

Поняття, значення та система принципів організації та діяльності прокуратури України. Зміст принципів організації та діяльності органів прокуратури: єдності прокурорської системи; централізації; незалежності; гласності; позапартійності; законності; колегіальності та єдиноначальності в органах прокуратури; інші принципи діяльності прокуратури.

Т е м а 4. Система та структура органів прокуратури України

Система органів та установ прокуратури України. Структура органів прокуратури: Генеральна прокуратура України; прокуратура Автономної Республіки Крим та прокуратури областей; прокуратури міст та районів; спеціалізовані прокуратури.

Т е м а 5. Організація роботи в органах прокуратури України

Поняття, завдання та принципи організації роботи в органах прокуратури. Інформаційно-аналітичне забезпечення прокурорської діяльності. Планування роботи в органах прокуратури. Організація особистої роботи в органах прокуратури. Облік та звітність в органах прокуратури. Контроль виконання в органах прокуратури.

Т е м а 6. Служба в органах прокуратури України. Кадри органів прокуратури

Поняття служби в органах прокуратури. Правове становище прокурорських працівників. Вимоги, що пред'являються до кадрів органів прокуратури. Організація роботи з молодими спеціалістами. Стажування в органах прокуратури. Атестування прокурорських працівників. Заохочення і дисциплінарна відповідальність прокурорських працівників. Матеріальне і соціальне забезпечення працівників прокуратури.

Т е м а 7. Моральні засади прокурорської діяльності

Європейські стандарти по етиці та поведінці для прокурорів. Основні засади професійної етики юристів України. Етикет поведінки прокурорів. Моральні якості, необхідні для прокурорсько-слідчого працівника.

Т е м а 8. Міжнародне співробітництво органів прокуратури

Сутність, правові основи, принципи та суб'єкти міжнародного співробітництва органів прокуратури України. Основні напрямки та форми міжнародного співробітництва органів прокуратури України.

Т е м а 9. Прокуратури деяких зарубіжних країн

Моделі прокуратур у сучасному світі. Організаційні основи прокуратур. Прокуратура в країнах англосаксонської правової системи. Прокуратура в країнах континентальної правової системи.

Т е м а 10. Прокурорське кримінальне переслідування

Сутність кримінального переслідування. Прокурор у структурі кримінального переслідування.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Т е м а 11. Нагляд за додержанням і застосуванням законів

Сутність, предмет і завдання прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів. Правові основи нагляду за додержанням і застосуванням законів. Повноваження прокурора по виявленню та усуненню порушень законів. Акти про-

курорського реагування на виявлені порушення законів. Організація роботи прокурора по нагляду за додержанням і застосуванням законів.

Т е м а 12. Організація перевірок за додержанням та застосуванням законів

Поняття та зміст перевірок за додержанням та застосуванням законів. Методика прокурорської перевірки: поняття і зміст. Методика проведення прокуратурою перевірок з окремих пріоритетних напрямків додержання і застосування законодавства.

Т е м а 13. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність

Поняття, предмет та завдання прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність. Організація роботи по нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність.

Т е м а 14. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство

Предмет і завдання прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство. Правові основи нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство. Повноваження прокурора під час нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів при прийнятті, реєстрації та вирішенні заяв і повідомлень про злочини. Прокурорський нагляд за додержанням законів при проведенні дізнання. Нагляд за додержанням законів при притягненні особи як обвину-

ваченого. Нагляд за додержанням законів при застосуванні запобіжного заходу – взяття під варту, а також продовженні строків тримання під вартою. Нагляд за законністю продовження строків досудового слідства, а також зупинення досудового слідства. Нагляд за законністю дій і рішень при закінченні провадження по кримінальній справі. Організація роботи по нагляду за додержанням законів при досудовому слідстві.

Т е м а 15. Підтримання державного обвинувачення в суді

Поняття державного обвинувачення та завдання прокурора в судовому розгляді кримінальних справ. Підготовка прокурора до участі в судовому розгляді кримінальних справ. Повноваження прокурора, який підтримує державне обвинувачення в суді. Участь прокурора в попередньому розгляді справи в суді. Участь прокурора в судовому слідстві. Промова прокурора в суді: структура і зміст. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді: підстави і правові наслідки. Зміна прокурором державного обвинувачення. Участь прокурора в оскарженні рішення суду в апеляційному, касаційному порядку. Дії прокурора по відновленню справи у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Т е м а 16. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді

Сутність і завдання представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Правові основи функції представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Приводи та підстави представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Форми представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді. Повноваження прокурора при здійсненні представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

Т е м а 17. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян

Предмет та завдання нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру. Правові основи нагляду прокурора за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях тримання затриманих та попереднього ув'язнення. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях позбавлення або обмеження волі. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Акти прокурорського реагування на порушення законів в установах виконання покарань.

Т е м а 18. Прокурорський нагляд за додержанням законів про права і свободи неповнолітніх

Завдання прокурорського нагляду за додержанням законів про права і свободи неповнолітніх. Нагляд за додержанням законів про захист майнових і особистих прав неповнолітніх. Нагляд за додержанням законів, спрямованих на попередження правопорушень неповнолітніх. Нагляд за додержанням прав неповнолітніх при проведенні досудового слідства. Захист прокуратурою прав неповнолітніх у порядку цивільного судочинства. Нагляд за законністю поміщення дітей і підлітків до спеціальних установ для неповнолітніх.

Т е м а 19. Робота прокурора зі зверненнями громадян

Сутність та завдання розгляду звернень громадян в органах прокуратури. Організація розгляду звернень в органах прокуратури. Аналіз стану роботи із зверненнями громадян. Нагляд за застосуванням законодавства про звернення громадян.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

М О Д У Л Ь І

Т е м а 1. ПРЕДМЕТ ТА СИСТЕМА КУРСУ “ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

(к о л о к в і у м)

П л а н

1. Предмет, структура та система курсу “Основи прокурорської діяльності”.
2. Співвідношення курсу “Основи прокурорської діяльності” з іншими навчальними дисциплінами.
3. Історичне призначення, становлення та розвиток органів прокуратури України.
4. Місце прокуратури в системі державних органів України.
5. Мета та завдання діяльності прокуратури.
6. Функції прокуратури: поняття та види.
7. Сучасний стан, проблеми та перспективи удосконалення органів прокуратури України.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змін. від 08.12.2004 р.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Загальна декларація прав людини від 10 груд. 1948 р. / М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998. – 8 с.

Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону [Електронний ресурс]: Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи 1604 (2003) 1, 27 трав. 2003 р. (схвалена Постійним комітетом від імені Асам-

блєї). – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_611. – Заголовок з екрана.

Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону [Електронний ресурс]: Відповідь Комітету Міністрів Ради Європи на Рекомендацію ПАРС 1604 (2003) 1 (прийнята на 870-й зустрічі заступників міністрів 2 квіт. 2004 р.). – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_611. – Заголовок з екрана.

О роли государственного обвинения в системе уголовного правосудия: Рекомендация R (2000) 19 Комитета Министров государствам-членам Совета Европы, принята 06 жовт. 2000 г. // (Додонов В.Н. Прокуратуры стран мира. Справочник). – М.: Юрлитинформ, 2006. – С. 254-265.

Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш та ін. – [2-е вид., переробл. і доповн.]. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.

Науково-практичний коментар до Закону України “Про прокуратуру” / упоряд. Т. В. Варфоломєєва, С. В. Гончаренко // 3б. нормат. актів. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.

Организація судових та правоохоронних органів: підруч. для студ. юрид. спеціальностей вищих навч. закладів / І.Є. Марочкін, Н.В. Сібільова, В.П. Тихий та ін. – [2-е вид., переробл. і доповн.] – Х.: Одісеї, 2011. – 376 с.

Тацій В.Я. Прокуратура в системі поділу влади / В.Я. Тацій // Вісн. прокуратури. – 1999. – № 2. – С.29.

Косюта М.В. Прокуратура України: навч. посіб. / М.В. Косюта. – [2-е вид., переробл. і доповн.] – К.: Знання, 2010. – 404 с.

Полянський Ю.Є. Основні проблеми формування прокурорської системи України / Ю.Є. Полянський // Конституційні аспекти судової реформи: матеріали наук.-практ. конф., 26-27 черв. 2008 р. – Х.: Право, 2008. – С. 136-141.

Марочкін І.Є. Місце прокуратури в системі органів державної влади та її функціональне призначення / І.Є. Марочкін // Там же. – С. 141-145.

Стеценко С.Г. Стабільність Конституції та реформування прокуратури України / С.Г. Стеценко // Там же. – С. 148-151.

Грицаєнко С.Г. Прокуратура в системі державно-правових інститутів (порівняльна характеристика) / С.Г. Грицаєнко // Там же. – С. 151-155.

Лапкін А.В. Конституційно-правовий статус прокуратури України і міжнародний досвід / А.В. Лапкін // Другі конституційні читання: Зб. тез наук. доп. і повідомл. міжнар. наук. конф. – Х.: Права людини, 2009. – С. 270-272.

Сухонос В. Виникнення і розвиток інституту прокуратури / В. Сухонос // Право України. – 2001. – № 8. – С. 103-107.

Тема 2. Правові основи діяльності прокуратури України

П л а н

1. Конституційні основи діяльності прокуратури України.
2. Закон України “Про прокуратуру” як основне джерело правового забезпечення органів прокуратури.
3. Процесуальне законодавство та інші законодавчі акти.
4. Рішення Конституційного Суду України.
5. Накази Генерального прокурора України.
6. Міжнародно-правові стандарти діяльності прокуратури.

З а в д а н н я

1. Конституційний договір між Президентом України і Верховною Радою України від 1995 р.; Кримінально-процесуальний кодекс України; Закон України “Про Державний бюджет України”; Закон України “Про оптові ринки сільськогосподарської продукції”; Рекомендація ПАРЄ “Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону”; Договір між Україною та Сирійською Арабською Республікою про правові відносини і взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах; Договір між Україною та Федеративною Республікою Бразилія про довгострокове співробітництво щодо використання ракети-носія “Циклон-4” на пусковому центрі Алкантара; наказ Генерального прокурора України “Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України”; рішення Конституційного Суду України №13-

рп/2004 від 22.06.2004 р. (справа про Дисциплінарний статут прокуратури України); рішення Конституційного Суду РФ “Про участь прокурора в кримінальному переслідуванні”; постанова Пленуму Верховного Суду України “Про практику застосування судами запобіжного заходу у вигляді взяття під варту”; Інструкція МВС “Про порядок приймання, реєстрації і вирішення заяв і повідомлень про злочини”.

Назвіть серед перелічених вище правові джерела діяльності прокуратури України. Обґрунтуйте свій вибір.

2. Наказом Генерального прокурора України на прокуратуру покладається функція кримінального переслідування. Передбачені розподіл обов’язків з виконання цієї функції та поновачення прокурорів при її здійсненні.

Оцініть правомірність такого акта. Які правові наслідки для нижчестоящих прокурорів він створює?

Яке місце в системі нормативно-правових актів з питань прокурорської діяльності займають накази Генерального прокурора України?

Список нормативних актів та літератури

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змін. від 30.09.2010 р.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1961. – № 2. – Ст. 15.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.

Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. // Там же. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Там же. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.

Рішення Конституційного Суду України № 13-рп/2004 від 22.06.2004 р. (справа про Дисциплінарний статут прокуратури України) // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 26. – С. 47.

Рішення Конституційного Суду України № 10-рп/2007 від 25.10.2007 р. (справа щодо офіційного тлумачення положень ч. 4 ст. 50 Закону України “Про прокуратуру”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9923>. – Заголовок з екрана.

Рішення Конституційного Суду України № 5-рп/2008 від 02.04.2008 р. (справа щодо офіційного тлумачення положень ч. 2 ст. 122 Конституції України, ч. 3 ст. 2 Закону України “Про прокуратуру”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9953>. – Заголовок з екрана.

О роли государственного обвинения в системе уголовного правосудия: Рекомендация R (2000) 19 Комитета Министров государствам-членам Совета Европы, принята 6 жовт. 2000 г. // (В.Н. Додонов. Прокуратуры стран мира. Справочник). – М.: Юрлитинформ, 2006. – С. 254-265.

Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону [Електронний ресурс]: Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи 1604 (2003) 1, схвалена Постійним комітетом від імені Асамблеї 27 трав. 2003 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_611. – Заголовок з екрана.

Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону [Електронний ресурс]: Відповідь Комітету Міністрів Ради Європи на Рекомендацію ПАРС 1604 (2003) 1, прийнята на 870-й зустрічі заступників міністрів 2 квіт. 2004 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_611. – Заголовок з екрана.

Європейські керівні принципи з етики і поведінки для прокурорів: Будапештські керівні принципи; прийняті на 6-й конф. ген. прокурорів країн Європи 31.05.2005 р, Будапешт) // (Щерба С.П. Прокуратура в країнах СНГ: правовий статус, функції, повноваження). – М.: Экзамен, 2007. – 343 с.

Стандарти професійної відповідальності, основні обов’язки і права прокурорів [Електронний ресурс]: прийняті Міжнародною Асоціацією Прокурорів (МАП) 23 трав. 1999 р. – Режим доступу: <http://www.iap-az.net/standarti.html>. – Заголовок з екрана.

Прокурорська діяльність в Україні / упоряд. П.М. Каркач, В.В. Вапнярчук. – Х.: Вид. ФО-П Вапнярчук Н.М., 2008. – 208 с.

Косюта М.В. Перспективи реформування законодавства про прокуратуру / М.В. Косюта // Вісн. прокуратури. – 2007. – № 7. – С. 12-17.

Кривобок В. Актуальні аспекти удосконалення законодавства про прокуратуру / В. Кривобок // Там же. – 2000. – № 3. – С. 31-33.

Лапкін А.В. Конституційно-правовий статус прокуратури України у світлі рішення Конституційного Суду України від 30.09.2010 р. / А.В. Лапкін // Демократія у країнах Східної Європи: конституційно-правовий вимір (Тодиківські читання): зб. тез наук. доп. і повідомл. Четвертої міжнар. наук. конф. молодих вчених, асп. і студ. (27-28 травня 2011 р.). – Х.: Права людини, 2001. – С. 161-162.

Шинальський О. Обговорюємо проект нової редакції Закону України “Про прокуратуру” / О. Шинальський // Вісн. прокуратури. – 2008. – № 4. – С. 22-29.

Полянський Ю. Закон України “Про прокуратуру”: чергова спроба реформування та реальність її перспектив / Ю. Полянський // Там же. – 2008. – № 10. – С. 26-32.

Т е м а 3. Принципи організації та діяльності органів прокуратури України

П л а н

1. Поняття, значення та система принципів організації та діяльності прокуратури України.

2. Зміст принципів організації та діяльності органів прокуратури.

2.1. Принцип єдності прокурорської системи.

2.2. Принцип централізації.

2.3. Принцип незалежності.

2.4. Принцип гласності.

2.5. Принцип позапартійності.

2.6. Принцип законності.

2.7. Принцип колегіальності та єдиноначальності в органах прокуратури.

2.8. Інші принципи діяльності прокуратури.

Завдання

3. У наказі Генерального прокурора України від підпорядкованих йому прокурорів вимагалось:

1) забезпечити нагляд за додержанням законів, передусім у діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, контролюючих та правоохоронних органів;

2) при здійсненні нагляду керуватися перш за все цим та іншими наказами Генерального прокурора України, а в частині, неврегульованій ними, – іншими актами законодавства;

3) надавати пріоритетне значення захисту прав представників національних меншин, малозабезпечених, безпартійних і співробітників суду і правоохоронних органів;

4) при виявленні порушень закону інформувати про це відповідні контролюючі та правоохоронні органи, не вживаючи заходів реагування;

5) встановити особливий доступ до інформації, що стосується наглядової діяльності в цьому напрямку.

Оцініть відповідність такого наказу Генерального прокурора України принципам організації і діяльності прокуратури України.

Які правові наслідки тягне порушення принципів організації і діяльності прокуратури?

4. Прокурор області видав розпорядження, яке забороняло прокурорсько-слідчим працівникам давати коментарі і поширювати будь-які відомості по кримінальній справі про вбивство інкасаторів без попереднього узгодження з прес-службою прокуратури області.

Чи було цим розпорядженням порушено принцип гласності в діяльності органів прокуратури України? Відповідь обґрунтуйте.

Які обмеження принципу гласності встановлені законодавством?

5. Слідчий прокуратури Є.А. Шпак напередодні виборів виявив бажання стати депутатом обласної ради. За порадою з цього приводу він звернувся до керівництва. Районний прокурор попередив, що подібне рішення протирічить принципу деполітизації прокуратури, крім того, ним порушуються вимоги щодо несумісності, а отже, Є.А. Шпаку доведеться звільнитися з органів прокуратури. Слідчий заперечив, вказавши, що такі вимоги обмежують його конституційне право обирати і бути обраним.

Розв'яжіть суперечку. Чи можуть прокурорсько-слідчі помічники бути депутатами рад різних рівнів?

У чому полягає зміст принципу деполітизації, які вимоги щодо несумісності встановлено для працівників органів прокуратури?

6. Прокурор області в усній телефонній розмові вимагав від районного прокурора провести перевірку і порушити кримінальну справу проти керівництва приватного підприємства, розташованого на території району. Районний прокурор відмовився виконувати цю вказівку, вважаючи, що підстав для таких заходів немає. Натомість прокурор області наполягав на її виконанні і поставив питання про притягнення районного прокурора до дисциплінарної відповідальності, оскільки той порушує принцип централізації органів прокуратури і підпорядкування нижчестоящих прокурорів вищестоящим.

Висловіть власну думку щодо позицій сторін у спорі.

У чому полягає принцип централізації органів прокуратури? Які обмеження в ньому існують?

Список нормативних актів та літератури

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змін. від 08.12.2004 р.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Мичко М. Про основні принципи організації прокуратури / М. Мичко, Н. Голова // Право України. – 2000. – № 12. – С. 74-77.

Мычко Н. Понятие, значение и общая характеристика основных принципов организации и деятельности прокуратуры / Н. Мычко // Юрид. вестн. – 2000. – № 4. – С. 94-98.

Черв'якова О. Забезпечення принципу гласності в діяльності органів прокуратури / О. Черв'якова // Вісн. прокуратури. – 2001. – № 2. – С. 90-93

Михайленко Г.В. Поняття, значення принципів організації та діяльності прокуратури / Г.В. Михайленко, В. Малюга // Там же. – 2001. – № 3. – С. 22-27.

Лакизюк В. Гласність в системі принципів організації та діяльності прокуратури України / В. Лакизюк, Г.В. Михайленко, В. Малюга // Там же. – 2001. – № 4. – С. 16-21.

Малюга В. Система принципів організації та діяльності прокуратури: суть, класифікація / В. Малюга // Там же. – 2001. – № 6. – С. 31-36.

Молованюк В. Гласність – важливий принцип діяльності прокуратури / В. Молованюк // Там же. – 2003. – № 1. – С. 126-128.

Попович Є. Суть і ознаки принципів організації та діяльності прокуратури / Є. Попович // Там же. – 2006. – № 9. – С. 65-70.

Жоган Р. Шляхи демократизації принципу єдиної централізованої системи прокуратури в Україні / Р. Жоган // Там же. – 2008. – № 12. – С. 62-69.

Т е м а 4. Система та структура органів прокуратури України

П л а н

1. Система органів та установ прокуратури України.
2. Структура органів прокуратури:
  - 2.1. Генеральна прокуратура України.
  - 2.2. Прокуратура Автономної Республіки Крим та прокуратури областей.

- 2.3. Прокуратури міст і районів.
- 2.4. Спеціалізовані прокуратури:
  - 2.4.1. військові прокуратури;
  - 2.4.2. транспортні прокуратури;
  - 2.4.3. природоохоронні прокуратури;
  - 2.4.4. прокуратури з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

Завдання

7. Указом Президента України у структурі Генеральної прокуратури України створено ще одну посаду першого заступника Генерального прокурора і на неї призначено К.В. Латиш. Цим же Указом визначено, що до складу колегії Генеральної прокуратури України входить Міністр внутрішніх справ. На виконання цього Указу Генеральний прокурор видав розпорядження, що до складу колегій обласних прокуратур включаються керівники відповідних територіальних управлінь МВС.

Чи має Президент такі повноваження? Який порядок призначення керівного складу Генеральної прокуратури України? Хто визначає структуру Генеральної прокуратури України? Як формуються колегії органів прокуратури різних рівнів?

8. Прокуратура м. Києва; Головне слідче управління ГПУ; Запорізька природоохоронна прокуратура; прокуратура м. Вінниці; відділ роботи з кадрами прокуратури м. Севастополя; прокуратура центрального регіону; Куп'янська міжрайонна прокуратура; прокуратура Чугуївського гарнізону; Національна академія прокуратури України; Дебальцевська транспортна прокуратура; Харківська прокуратура з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

Визначте, до якого виду (територіальна чи спеціалізована) та рівня системи органів прокуратури належить кожен з вищеназваних органів.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України. – К., 1996. – Ст. 121-123.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про організацію роботи і управління в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 1 від 19.09.2005 р. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102. – Заголовок з екрана.

Про особливості організації роботи прокуратур міст з районним поділом [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України №1/2гн від 30.12.2010 р. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102. – Заголовок з екрана.

Науково-практичний коментар до Закону України “Про прокуратуру”: зб. норм. актів / упоряд. Т.В. Варфоломеєва, С.В. Гончаренко. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. з орг. роботи в міських, районних прокуратурах / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Мичко М. Про розмежування компетенції між вищестоящими і нижчестоящими органами прокуратури / М. Мичко // Право України. – 2000. – № 10. – С.71-75.

Тема 5. Організація роботи в органах прокуратури України

П л а н

1. Поняття, завдання та принципи організації роботи в органах прокуратури.

2. Інформаційно-аналітичне забезпечення прокурорської діяльності.

3. Планування роботи в органах прокуратури.

4. Організація особистої роботи в органах прокуратури.

5. Облік та звітність в органах прокуратури.

6. Контроль виконання в органах прокуратури.

Завдання

9. У прокуратурі району працює сім оперативних працівників: прокурор, заступник, два помічники, старший помічник, два слідчі.

Як необхідно розподілити службові обов'язки між працівниками району? Складіть проект наказу про розподіл службових обов'язків.

10. У штаті прокуратури міста сім оперативних працівників: прокурор, заступник, три помічники прокурора, два слідчі.

Складіть план роботи прокуратури. Назвіть основні принципи планування роботи в органах прокуратури.

11. У наказі про розподіл службових обов'язків прокурор міста встановив, що особистий прийом громадян здійснюється виключно першим заступником прокурора міста. Було вказано, що працівники прокуратури міста не мають права замінювати один одного. Крім того, на О.М. Петрик, яка є молодим спеціалістом, було покладено здійснення нагляду за органами, які провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, підтримання державного обвинувачення, кодифікацію законодавства та ведення статистики.

Проаналізуйте наведені положення наказу про розподіл службових обов'язків в прокуратурі міста. Висловте пропозиції щодо його удосконалення.

Що необхідно враховувати при розподілі обов'язків? Назвіть принципи розподілу обов'язків.

12. Актом Кабінету Міністрів України встановлено, що в період з 1 по 8 січня працівники державних органів і установ перебуватимуть на різдвяних канікулах. Ці дні вони відпрацьовуватимуть протягом січня-лютого, маючи один вихідний день на тиждень. Однак у зв'язку з великим обсягом роботи прокуратура району працювала без новорічних і різдвяних свят. При цьому прокурор попередив, що за невихід на роботу по суботах

січня-лютого співробітники прокуратури нестимуть дисциплінарну відповідальність.

Оцініть ситуацію. Чи можуть співробітники прокуратури вимагати компенсації за відпрацьовані вихідні і святкові дні?

Яке значення для організації роботи в органах прокуратури мають норми трудового законодавства?

Список нормативних актів та літератури

Конституція України. – К., 1996. – Ст. 121-123.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про організацію роботи і управління в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 1 від 19.09.2005 р. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102. – Заголовок з екрана.

Про затвердження Інструкції з діловодства в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 18 від 01.04.2010 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.39085.0>. – Заголовок з екрана.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. з орг. роботи в міських, районних прокуратурах / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Якимчук М.К. Проблеми управління в органах прокуратури України: теорія і практика: [моногр.] / М.К. Якимчук. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2001. – 440 с.

Давиденко Л. Організація роботи міської (районної) прокуратури / Л. Давиденко, П. Каркач // Вісн. прокуратури. – 2002. – № 3. – С. 128.

Європіна І. Погляд на проблему паперотворчості в прокуратурі / І. Європіна // Там же. – 2002. – № 1. – С. 80-81.

Прінь Л. Деякі питання організації роботи в прокуратурі району (міста) / Л. Прінь // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 9. – С. 43-49.

Середа Г. Концептуальні засади наукового забезпечення інформатизації прокуратури / Г. Середа, І. Рогатюк, В. Цимбалик // Вісн. прокуратури. – 2006. – № 5. – С. 14-19.

Сухонос В. Планування роботи в органах прокуратури / В. Сухонос // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 9. – С. 8-13.

Шумський П. Організація діловодства в органах прокуратури України (методичний матеріал) / П. Шумський // Право України. – 1995. – № 5. – С. 23-26.

Т е м а 6. Служба в органах прокуратури України. Кадри органів прокуратури України

П л а н

1. Поняття служби в органах прокуратури. Правове становище прокурорських працівників.
2. Вимоги, що пред'являються до кадрів органів прокуратури.
  - 2.1. Вимоги до помічників прокурорів і слідчих.
  - 2.2. Вимоги до прокурорів районів.
  - 2.3. Вимоги до прокурорів областей.
3. Організація роботи з молодими спеціалістами. Стажування в органах прокуратури.
4. Атестація прокурорських працівників.
5. Заохочення та дисциплінарна відповідальність прокурорських працівників.
6. Матеріальне та соціальне забезпечення працівників прокуратури.

З а в д а н н я

13. У прокуратурі Закарпатської обл. є вакантна посада помічника прокурора Хустського р-ну. На неї претендують: В.В. Орос, випускник Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого” цього року, який навчався за направленням прокуратури області, однак не має досвіду роботи; А.В. Міленко, що має диплом бакалавра права і стаж практичної роботи в галузі права 3 роки; О.В. Лесів, який має вищу юридичну освіту, працює юрисконсультантом, але є ін-

валідом дитинства по зору.

Кого з названих осіб доцільно прийняти на роботу до органів прокуратури і які підстави для відмови іншим?

Назвіть вимоги, що пред'являються до осіб, які призначаються на посаду прокурорсько-слідчих працівників.

14. Наказом прокурора Львівської обл. за поданням начальника відділу роботи з кадрами на посаду прокурора Перемишлянського р-ну призначено О.В. Татарченка, 23 років, прийнятого на роботу в органи прокуратури в минулому році. Одночасно за сумлінне і зразкове виконання службових обов'язків, ініціативу та оперативність у роботі О.В. Татарченку прокурором області достроково присвоєно черговий класний чин – юрист 2 класу.

Чи правомірним є наказ прокурора області?

Які вимоги до осіб, що призначаються на посади прокурора району, області, та порядок їх призначення?

Назвіть підстави та порядок заохочення прокурорсько-слідчих працівників.

15. Стажист Куп'янської міжрайонної прокуратури О.Р. Башук була направлена прокурором для участі у попередньому судовому розгляді кримінальної справи в суді. Адвокат обвинуваченого А.І. Козловський висунув заперечення проти її участі у справі з підстав того, що стажист органів прокуратури не наділений належними процесуальними повноваженнями.

Яке рішення має прийняти суддя?

Охарактеризуйте правовий статус стажистів в органах прокуратури України.

Список нормативних актів та літератури

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – С. 793.

Дисциплінарний статут прокуратури України: затв. постановою Верхов. Ради України // Там же. – 1992. – № 4. – Ст. 15.

Положення про класні чини працівників органів прокуратури України: затв. постановою Верховної Ради України // Відом. Верх. Ради України. – 1992. – № 4. – Ст. 14.

Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 2гн від 20.01.2006 р. – Режим доступу: <http://news.yurist-online.com/laws/34409/>. – Заголовок з екрана.

Про затвердження Порядку прийняття Присяги працівника прокуратури та заходи щодо його виконання [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 5 від 21.01.2011 р. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua/druk.php?name=353813-21012011-0.txt>. – Заголовок з екрана.

Положення про порядок стажування в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: затв. наказом Генерального прокурора України № 80 від 30.12.2009 р. – Режим доступу: <http://news.yurist-online.com/laws/11814/>. – Заголовок з екрана.

Положення про порядок проведення атестації прокурорсько-слідчих працівників органів прокуратури України [Електронний ресурс]: затв. наказом Генерального прокурора України № 2958ц від 12.09.2005 р. – Режим доступу: <http://www.yur-info.org.ua/doc/250550.jsp>. – Заголовок з екрана.

Науково-практичний коментар до Закону України “Про прокуратуру”: зб. норм. актів / упоряд.: Т.В. Варфоломеева, С.В. Гончаренко. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. з орг. роботи в міських, районних прокуратурах / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Синельщиков Ю. Эмоциональное здоровье прокурорских работников / Ю. Синельщиков // Законность. – 2001. – № 1. – С. 36-41.

Маслохутдинов З. Трудовые права работников прокуратуры / З. Маслохутдинов, Т. Нестерова // Там же. – 2004. – № 2. – С. 34-38.

Сухонос В. Залежність службової кар’єри від оцінки рівня професійної діяльності кадрів органів прокуратури / В. Сухонос // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 7. – С. 29-34.

Тимофеев В. Прокуратуре – лучшие кадры / В. Тимофеев // Законность. – 2005. – № 9. – С.19-22.

Толочко О. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: недоліки правового регулювання / О. Толочко, С. Подкопаєв // Юрид. журнал. – 2006. – № 6. – С. 65-68.

Маклаков Д. Кандидат на должность прокурора / Д. Маклаков // Законность. – 2006. – № 8. – С. 27-28.

Т е м а 7. Моральні засади прокурорської діяльності

П л а н

1. Європейські стандарти по етиці та поведінці для прокурорів.
2. Основні засади професійної етики юристів України.
3. Етикет поведінки прокурорів.
4. Моральні якості, необхідні для прокурорсько-слідчого працівника.

З а в д а н н я

16. У ст. 46 Закону України “Про прокуратуру” зафіксовано: “Прокурорами і слідчими можуть призначатися громадяни України, які мають вищу юридичну освіту, необхідні ділові і моральні якості”.

Наведіть перелік ділових та моральних якостей працівників прокуратури. Яке значення в організації і діяльності органів прокуратури вони мають?

17. У володінні прокурора області Є.О. Струкова знаходяться: три квартири в центрі міста; два заміських будинки, розташовані на земельних ділянках загальною площею 6,5 га; декілька автомобілів, у тому числі “Porsche Cayenne Turbo”, “Mercedes CLS-Class 500 AT”, BMW X6 та ін. На запитання, звідки в нього такі статки, він пояснює, що це частково є подарунками знайомих і родичів, а частково – придбане на кошти 20-річного сина бізнесмена.

Чи вбачається в даній ситуації порушення етичних вимог до прокурорських працівників? Чи є підстави для притягнення прокурора до юридичної відповідальності?

18. Савченко, який у прийомний день і час прийшов на прийом до прокурора району, був змушений чекати прокурора протягом чотирьох годин. Спочатку секретарка повідомила, що у прокурора невідкладні справи, пов'язані з розслідуванням резонансного злочину. Пізніше, коли Савченко звернув увагу, що до кабінету прокурора заходять помічники і слідчі з квітами і подарунками, йому сказали, що прокурор святкує день народження, тому сьогодні його краще не турбувати і прийти іншим разом. Однак Савченко виявив наполегливість і вирішив чекати далі. Коли прокурор вийшов з кабінету, Савченко звернувся до нього, і у відповідь почув лайку. Прокурор з компанією поїхали до ресторану, а Савченко залишив прокуратуру з глибоким розчаруванням в усій прокурорській системі нашої держави.

Висловте власну думку з приводу ситуації, що склалася. Чи відповідає поведінка прокурора району та інших працівників етиці прокурорської діяльності? Куди може звернутися Савченко і які заходи відповідальності можуть бути застосовані до прокурора району?

Список нормативних актів та літератури

Європейські керівні принципи з етики і поведінки для прокурорів (Будапештські керівні принципи): прийняті на 6-й конф. ген. прокурорів країн Європи 31 трав. 2005 р., Будапешт) // (Щерба С.П. Прокуратура в країнах СНГ: правовий статус, функції, повноваження). – М.: Экзамен, 2007. – 343 с.

Стандарти професійної відповідальності, основні обов'язки і права прокурорів [Електронний ресурс]: прийняті Міжнародною Асоціацією Прокурорів (МАП) 23 квіт. 1999 р. – Режим доступу: <http://www.iap-az.net/standarti.html>. – Заголовок з екрана.

Кодекс поведінки должностных лиц по поддержанию правопорядка: принят Резолюцией Генеральной Ассамблеи ООН 34/169 от 17 дек. 1979 р. / уклад.: В.С. Семенов, О.Н. Ярмиш та ін. // Права людини. Зб. документів. – Х.: Ун-т внутр. справ, 1997. – С. 155-159.

Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 2гн від 20.01.2006 р. – Режим доступу: <http://news.yurist-online.com/laws/34409/>. – Заголовок з екрана.

Толочко О. Професійна поведінка (етика) прокурорів: проблеми нормативного регулювання / О. Толочко, С. Подкопаєв // Юрид. журнал. – 2006. – № 4. – С. 52-54.

Чефранов А. Оцінки та цінності в нормативному регулюванні прокурорської діяльності / А. Чефранов // Вісн. прокуратури. – 2001. – № 2. – С. 18-23.

Шинальський О. Прийняття Кодексу професійної етики та поведінки прокурора – невідкладна вимога часу / О. Шинальський // Там же. – 2008. – № 7. – С. 9-15.

Кодекс професійної етики і поведінки прокурора: Проект від 31.05.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uap.org.ua/ua/activity.html>. – Заголовок з екрана.

Т е м а 8. Міжнародне співробітництво органів прокуратури

(для самостійного вивчення)

П л а н

1. Сутність, правові основи, принципи та суб'єкти міжнародного співробітництва органів прокуратури України.
2. Основні напрямки та форми міжнародного співробітництва органів прокуратури України.

Список нормативних актів та літератури

Про організацію роботи органів прокуратури України у галузі міжнародного співробітництва і правової допомоги [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 8гн від 26.12.2005 р. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/nla.html>. – Заголовок з екрана.

Каркач П.М. Органи прокуратури України: навч.-метод. посіб. / П.М. Каркач, С.М. Иванов. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2007. – 360 с.

Тема 9. Прокуратури деяких зарубіжних країн

(для самостійного вивчення)

П л а н

1. Моделі прокуратур у сучасному світі.
2. Організаційні основи прокуратур.
3. Прокуратура в країнах англосаксонської правової системи.
4. Прокуратура в країнах континентальної правової системи.

Список нормативних актів та літератури

Бессарабов В.Г. Прокуратура и контрольные органы зарубежных стран / В.Г. Бессарабов. – М.: Изд-во НИИ Прокуратуры, 2000. – 224 с.

Давыденко Л.М. Органы прокуратуры Украины, Российской Федерации и США / Л.М. Давыденко, П.М. Каркач. – Х.: Медиа-група, 1999. – 76 с.

Мичко М.І. Прокуратура європейських держав постсоціалістичної системи / М.І. Мичко. – Донецьк: ДУВС МВС, 2001. – 325 с.

Додонов В.Н. Прокуратуры стран мира. Справочник / В.Н. Додонов; под ред. С.П. Щербы. – М.: Юрлитинформ, 2006. – 320 с.

Додонов В.Н. Прокуратура в России и за рубежом. Сравнительное исследование / В.Н. Додонов, В.Е. Крутских; под ред. С.И. Герасимова. – М.: Норма, 2001. – 192 с.

Щерба С.П. Прокуратура в странах СНГ: правовой статус, функции, полномочия / С.П. Щерба, О.А. Зайцев, Т.А. Решетникова. – М.: Экзамен, 2007. – 560 с.

Организация и деятельность органов прокуратуры зарубежных стран. Информационно-аналитический справочник / под общ. ред. С.П. Щербы. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 248 с.

Тема 10. Прокурорське кримінальне переслідування (для самостійного вивчення)

П л а н

1. Сутність кримінального переслідування
2. Прокурор у структурі кримінального переслідування

Список нормативних актів та літератури

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. (зі змін. та доповн.) // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793 с.

Кримінально-процесуальний кодекс України (зі змін.). – Х., 2001.

Баев О.Я. Прокурор как субъект уголовного преследования / О.Я. Баев. – М.: Юрлитинформ, 2006. – 144 с.

Давиденко Л.М. Кримінальне переслідування як форма прокурорської діяльності у сфері протидії злочинності / Л.М. Давиденко, В.М. Куц // Вісн. Акад. прокуратури України. – 2007. – № 1. – С. 83-90.

Козубенко Ю.В. Уголовное преследование / Ю.В. Козубенко. – СПб: Юрид. центр. пресс, 2006. – 254 с.

Васильева Е.Г. Правовые и теоретические проблемы прекращения уголовного преследования и производства по уголовному делу / Е.Г. Васильева. – М.: Юрлитинформ, 2006. – 312 с.

Мельников Н.В. Уголовное преследование – самостоятельная государственно-властная деятельность прокуратуры по обеспечению прав и свобод граждан / Н.В. Мельников // Гос-во и право. – 2006. – № 3. – С. 20-28.

Мазюк Р.В. Институт уголовного преследования в российском уголовном судопроизводстве: [моногр.] / Р.В. Мазюк. – М.: Юрлитинформ, 2009. – 216 с.

Лапкін А.В. Кримінальне переслідування – перспективна функція прокуратури / А.В. Лапкін // Вісн. Нац. акад. прокуратури України. – 2011. – № 1. – С. 63-72.

М О Д У Л Ь ІІ

Т е м а 11. Нагляд за додержанням і застосуванням законів

П л а н

1. Сутність, предмет та завдання прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів.
2. Правові основи нагляду за додержанням і застосуванням законів.
3. Повноваження прокурора по виявленню та усуненню порушень законів.
4. Акти прокурорського реагування на виявлені порушення законів.
5. Організація роботи прокурора по нагляду за додержанням і застосуванням законів.

З а в д а н н я

19.

Директору ТОВ
“Меджик”
М.П. Соболю

ПРИПИС

Про усунення порушень закону

м. Харків

20 листопада 2010 р.

Прокуратурою Київського р-ну м. Харкова проведено перевірку додержання вимог Закону України “Про оренду державного та комунального майна” з приводу своєчасної сплати оренди державного майна ТОВ “Меджик”.

Перевіркою встановлено, що ТОВ “Меджик” згідно з договором оренди державного майна № 581-Н від 22.04.2007 р. використовує приміщення за адресою м. Харків, вул. Пушкінська, 11/13, загальною площею 305, 4 кв.м., за що повинно щомісячно, незалежно від результатів господарської діяльності,

сплачувати орендну плату. Однак, порушуючи умови договору, ТОВ “Меджик” має заборгованість по сплаті орендної плати за 10 міс. на загальну суму 17 654 грн.

Таке порушення є підставою для визнання зазначеного договору в порядку ст. 26 Закону України “Про оренду державного та комунального майна” недійсним і, як наслідок, повернення майна до регіонального відділення Фонду державного майна України по Харківській обл.

Враховуючи, що порушення вимог Закону України “Про оренду державного та комунального майна” має очевидний характер і завдає істотної шкоди інтересам держави (призводить до ненадходження коштів до бюджету), і керуючись ст. 22 Закону України “Про прокуратуру”,

В И М А Г А Ю:

1. негайно вжити заходів щодо погашення заборгованості за оренду приміщення, сплатити вищевказану суму на рахунок регіонального відділення Фонду державного майна України по Харківській обл.

Заступник прокурора
Київського р-ну м. Харкова
радник юстиції

Д.П. Євтеєва

Притис: Отримано (дата). Роз’яснено право на оскарження вищестоящому прокурору або в суді. (підпис)

Розгляньте акт прокурорського реагування.

Чи відповідає цей акт прокурорського реагування вимогам Закону України “Про прокуратуру”?

20. Харківською міжрайонною прокуратурою в порядку нагляду за додержанням та застосуванням законів проведена перевірка додержання посадовими особами Харківського РВ ГУМВС України в Харківській обл. вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Перевіркою встановлено, що за по-

точний період 2011 р. співробітниками Харківського РВ ГУВС України в Харківській обл. не виявлено жодного факту легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Враховуючи, що досить значна кількість співробітників Харківського райвідділу міліції, яких налічується більше 200 співробітників, не спромоглася виявити жодного факту легалізації злочинних доходів, хоча саме працівники міліції згідно зі своїми обов'язками, здійснюючи відповідні перевірки, мають вивчати фінансово-економічний стан відповідних підприємств, встановлювати джерела їх доходів, напрямки товарно-грошових потоків, дотримання вимог чинного законодавства, прокурор вніс до Харківського РВ ГУМВС вимогу, в якій вимагав негайно виявити факт легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та порушити за цим фактом кримінальну справу.

Оцініть доцільність і правомірність даного акта прокурорського реагування в цій ситуації. Запропонуйте свій варіант вирішення проблеми.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 141 (зі змін.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793 (зі змін.).

Про державну службу: Закон України від 23.03.1998 р. // Там же. – 1998. – № 36 – 37. – Ст. 243 (зі змін.).

Про організацію роботи і управління в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 1 від 19.09.2005 р. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102. – Заголовок з екрана.

Про організацію правозахисної діяльності органів прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 3гн від 12.04.2011 р. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102&s=print. – Заголовок з екрана.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. / за ред. М.Й. Курочки, П.М. Каркача. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2004. – 248 с.

Бабкова В.С. Организационно-правовые проблемы контроля в прокурорской деятельности / В.С. Бабкова. – Х.: Легас, 2001. – 175 с.

Клочков В. Акти реагування прокуратури на виявлення порушення прав і свобод людини / В. Клочков // Вісн. прокуратури. – 2010. – № 5. – С. 108-111.

Руденко М. Наглядова функція прокуратури та її закріплення у новій редакції Закону України “Про прокуратуру” / М. Руденко // Там же. – 2010. – № 4. – С.12-18.

Т е м а 12. Організація перевірок за додержанням та застосуванням законів

(для самостійного вивчення)

П л а н

1. Поняття та зміст перевірок за додержанням та застосуванням законів.

2. Методика прокурорської перевірки: поняття і зміст.

3. Методика проведення прокуратурою перевірок з окремих напрямків додержання законодавства.

3.1. Методика проведення прокуратурою перевірки законності правових актів, що видаються.

3.2. Методика проведення прокурорської перевірки застосування природоохоронного законодавства.

3.3. Методика проведення прокурорської перевірки застосування законодавства про адміністративні правопорушення.

Завдання

21. Прокурор району, перевіряючи законність актів, виданих головою районної державної адміністрації, виявив розпорядження, яким керівникам усіх підприємств району було заборонено вивіз продукції підприємств за межі району без спеціального дозволу.

Висловте думки про законність даного акта райдержадміністрації.

22.

ПОСТАНОВА про порушення дисциплінарного провадження

м. Харків

22 жовтня 2010 р.

Прокурор Київського р-ну м. Харкова старший радник юстиції Панасюк О.А., розглянувши матеріали перевірки за зверненням начальника слідчого відділу Київського РВ ХМУ УМВС України в Харківській обл.,

ВСТАНОВИВ:

До комунального підприємства “Міськпроект” 21.07.2010 р. надійшов запит старшого слідчого відділу Київського РВ ХМУ УМВС України в Харківській обл. О.А. Панасюк про надання інформації у зв’язку з розслідуванням кримінальної справи стосовно технічної документації на земельні ділянки по пров. Ельбруському, 13-А м. Харкова.

Виконання даного запиту директором підприємства в той же день було доручено начальнику сектора ПІБ та головному архіваріусу ПІБ за резолюцією “Прошу підготувати исчерпуючу інформацію”. Проте вказаними посадовими особами вона не була підготовлена, і відповідь старшому слідчому відділу Київського РВ ХМУ УМВС України в Харківській обл. своєчасно не була надана.

Зазначене свідчить про неналежне виконання своїх службових обов’язків з боку начальника сектора ПІБ та головного

архіваріуса ПІБ, які зобов'язані підготувати необхідні матеріали, пов'язані з роботою сектора, а також своєчасно виконувати доручення керівництва, надавати послуги відповідно до встановлених строків.

Крім того, вищевказаними посадовими особами підприємства допущено порушення вимог ст. 6 Закону України “Про міліцію”, згідно з якою державні органи, громадські об'єднання, службові особи зобов'язані сприяти міліції в охороні громадського порядку і боротьбі зі злочинністю.

На підставі викладеного, керуючись ст. 24 Закону України “Про прокуратуру”,

ПОСТАНОВИВ:

1. Порушити дисциплінарне провадження стосовно посадових осіб комунального підприємства “Міськпроект”: начальника сектора ПІБ та головного архіваріуса ПІБ, які допустили порушення вимог чинного законодавства при розгляді запиту старшого слідчого відділу Київського РВ ХМУ УМВС в Харківській обл. щодо технічної документації на земельні ділянки по пров. Ельбруському, 13-А м. Харкова.

2. Постанову для виконання направити директору КП “Міськпроект” ПІБ.

Постанова підлягає розгляду в 10-денний строк після її надходження, про що повідомити прокурора району, надавши йому копію наказу.

Прокурор Київського р-ну м. Харкова,
старший радник юстиції

О.А. Панасюк

Висловте думку про законність даного акту прокурора.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 141 (зі змін.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793 (зі змін.).

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студ. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одіссеї, 2005. – 240 с.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Тема 13. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність

(для самостійного вивчення)

П л а н

1. Поняття, предмет та завдання прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність.

2. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність.

3. Організація роботи по нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 141. – 1991.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 (зі змін та допов.) // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. // Там же. – 1992. – № 22. – Ст. 303.

Про боротьбу з корупцією: Закон України від 05.10.1995 р. // Там же. – 1995. – № 34. – Ст. 266.

Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1990. – № 4. – Ст. 20.

Кримінально-процесуальний кодекс України. – Х., 2001 (зі змін.).

Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову ді-

яльність: наказ Генерального прокурора України № 4/1 гн від 19.09.2005 р. // [Електронний ресурс] (на кафедрі).

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Тема 14. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство

П л а н

1. Предмет і завдання прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство.

2. Правові основи нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство.

3. Повноваження прокурора під час нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство.

4. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів при прийнятті, реєстрації та вирішенні заяв і повідомлень про злочини.

5. Прокурорський нагляд за додержанням законів при проведенні дізнання.

6. Нагляд за додержанням законів при притягненні особи як обвинуваченого.

7. Нагляд за додержанням законів при застосуванні запобіжного заходу – взяття під варту, а також продовженні строків тримання під вартою.

8. Нагляд за законністю продовження строків досудового слідства, а також зупинення досудового слідства.

9. Нагляд за законністю дій і рішень при закінченні провадження по кримінальній справі.

10. Організація роботи по нагляду за додержанням законів при досудовому слідстві.

Завдання

23. До чергової частини Київського РВ ХМУ УМВС у Харківській обл. звернувся мешканець м. Харкова Попов В.І. з повідомленням про те, що з його гаража викрадено автомашину ВАЗ-2107. Черговий запропонував Попову В.І. написати заяву, в якій викласти всі обставини події. Постраждалий відмовився писати заяву, стверджуючи, що для вирішення питання про порушення кримінальної справи досить його усної заяви. Черговий відмовився прийняти усну заяву.

Дайте правову оцінку діям чергового райвідділу міліції.

24.

ПОСТАНОВА

про відмову в порушенні кримінальної справи

м. Харків

07 січня 2011 р.

Слідчий прокуратури Київського р-ну м. Харкова юрист 2 класу Южно І.М., розглянувши матеріали ревізії про нестачу товарно-матеріальних цінностей в ЗАТ “Хартрон”,

У С Т А Н О В И В:

Під час ревізії складу матеріалів ремонтно-будівельного цеху ЗАТ “Хартрон” виявлено нестачу товарно-матеріальних цінностей на загальну суму 6 330 грн.

Згідно з актом ревізії від 10.12.2010 р. виявлено нестачу матеріальних цінностей: фарби олійної – на 770 грн, оліфи – на 1 320 грн, дошки дубової – на 1390 грн, радіаторів чавунових – на 460 грн, цвяхів – на 490 грн, шиферу – на 880 грн, цементу – на 750 грн, шпалер – на 270 грн. Як свідчать пояснення Мартиненка З.К. і Сиренька В.П., така нестача утворилася внаслідок неналежних охорони та умов зберігання матеріальних цінностей. Будівельні матеріали знаходяться на складі, який не пристосований для їх збереження: стіни оббиті гнилими дошками, ворота складу і дах мають пошкодження.

Такі умови зберігання будівельних матеріалів підтвердили і бухгалтер цеху Пластунова В.К., і начальник цеху Попов В.І.

Крім того, начальник цеху Попов В.І. у своєму поясненні зазначив, що нестачу матеріальних цінностей вони мають можливість списати на збитки Акціонерного товариства.

Враховуючи, що під час перевірки не встановлено фактів вчинення крадіжки і що нестачу можна буде списати на збитки, керуючись ст.99 КПК України, слідчий прокуратури

ПОСТАНОВИВ:

1. По факту нестачі будівельних матеріалів на ЗАТ “Харитрон” у порушенні кримінальних справ відмовити.
2. Копію цієї постанови направити прокурору району.

Слідчий прокуратури Київського р-ну
м. Харкова юрист 2 класу

І.М. Юхно

Проаналізуйте наведений вище документ і прийміть рішення.

25. Слідчий Дергачівського РВ УМВС України в Харківській обл. Сагайдачний П.П. при розслідуванні кримінальної справи по обвинуваченню касира банку Захарової Т.К. у розкраданні шляхом зловживання службовим становищем коштів на суму 7 200 грн виніс постанову про усунення Захарової Т.К. з посади, бо вона, працюючи і далі касиром, може продовжити злочинну діяльність.

Коли постанову про усунення з посади касира банку було підготовлено, слідчий звернувся до районного прокурора за санкцією.

Яке рішення має прийняти прокурор?

26. У зв’язку з невстановленням місця знаходження Горунова, якому пред’явлено обвинувачення в розбійному нападі, слідчий після проведення всіх слідчих дій, які можливо виконати за відсутності Горунова, зупинив провадження у справі. Через 15 днів з’ясувалося, що Горунов перебуває в Н-ській обл.

Не відновлюючи провадження у справі, слідчий допитав матір Горунова як свідка, а потім виїхав у Н-ську обл., затримав Горунова у порядку виконання ст. 115 КПК України і особисто перепровадив його на місце досудового слідства, а потім відновив провадження у справі.

Оцініть законність дій слідчого. Яке рішення у справі повинен прийняти прокурор?

27. На момент пред'явлення обвинувачення Киресву, який страждав глухонімотою і щодо якого було обрано як запобіжний захід тримання під вартою, слідчий викликав захисника. Адвокат Смирнов заявив письмове клопотання про ознайомлення його з матеріалами справи і надання побачення з Киреевим.

Слідчий відмовив захиснику в клопотанні, посилаючись на те, що він не зобов'язаний до закінчення слідства знайомити захисника з матеріалами справи, а що стосується побачення з Киреевим, то через захворювання останнього побачення наодинці не має сенсу, бо при цьому повинен бути присутній спеціаліст.

Адвокат Смирнов оскаржив дії слідчого в прокуратурі.
Яке рішення має прийняти прокурор?

28. При виконанні вимог ст. 218 КПК України обвинувачений Альмов неадекватно поведився, через це у справі призначено судово-психіатричну експертизу. Експерти визнали наявність у Альмова душевного захворювання тимчасового характеру. З урахуванням такої заяви слідчий зупинив проведення попереднього слідства. Після одужання Альмова слідчий відновив провадження у справі і, не проводячи ніяких слідчих дій, склав обвинувальний висновок та направив його прокурору.

Яке рішення повинен прийняти прокурор?

Проаналізуйте наведений документ і висловте щодо нього свої судження, враховуючи вимоги норм КПК України.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 141.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. (зі змін. та доповн.) // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про боротьбу з корупцією: Закон України від 05.10.1995 р. // Там же. – 1995. – № 34. – Ст. 266.

Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1990. – № 4. – Ст. 20.

Кримінально-процесуальний кодекс України. – Х., 2001 (зі змін.).

Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів спеціальними підрозділами та іншими установами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю: наказ Генерального прокурора України № 4/2 гн від 19.09.2005 р. // [Електронний ресурс] (на кафедрі).

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одіссей, 2005. – 240 с.

Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 4гн від 19.09.2005 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/uid>. – Заголовок з екрана.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студентів / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одіссей, 2005. – 240 с.

Трагнюк Р.Р. Прокурорський нагляд за додержанням законів, що забезпечують права обвинуваченого: [моногр.] / Р.Р. Трагнюк. – Х.: Факт, 2004. – 200 с.

Т е м а 15. Підтримання державного обвинувачення в суді

П л а н

1. Поняття державного обвинувачення та завдання прокурора в судовому розгляді кримінальних справ

2. Підготовка прокурора до участі в судовому розгляді кримінальних справ.

3. Повноваження прокурора, який підтримує державне обвинувачення в суді.

4. Участь прокурора в попередньому розгляді справи в суді.
5. Участь прокурора в судовому слідстві.
6. Промова прокурора в суді: структура і зміст.
7. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді: підстави і правові наслідки. Зміна прокурором державного обвинувачення.
8. Участь прокурора в оскарженні рішення суду в апеляційному, касаційному порядку.
9. Дії прокурора по відновленню справи у зв'язку з нововиявленими обставинами

Завдання

29. При попередньому розгляді кримінальної справи щодо М. за ч. 1 ст. 212 КК України (ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів) за участю прокурора С. було з'ясовано, що в судове засідання не з'явилися обвинувачений М. та його захисник Д.

Прокурор доповів про можливість призначення справи до судового розгляду, але суддя відклав її за відсутністю вищезазначених учасників процесу.

Чи правильно вирішив суд? Як повинен реагувати прокурор?

30. Підсудному Павловичу в слідчому ізоляторі було вручено копію обвинувального висновку, складеного російською мовою, де повідомлено про день розгляду справи в суді. Павлович вперше заявив, що російською мовою він не володіє, рідною вважає українську і що його права порушуються протягом усього досудового слідства.

Як повинен діяти суд? Які завдання стоять перед прокурором при підготовці до судового засідання, вивченні матеріалів кримінальної справи?

31. При розгляді в суді справи Холодова, який обвинувачувався у вчиненні хуліганства і заподіянні тілесних ушко-

джені за фактами, які мали місце у травні 2009 р., встановлено, що органами досудового слідства докази були викладені з посиленням на події 2008 р., а не на події 2009 р.

Це знайшло своє повне підтвердження під час судового слідства. На цьому наполягали підсудний та його захисник.

Суд засудив Холодова за події 2008 р., хоча обвинувачення йому за ними не було пред'явлено.

Як прокурор повинен реагувати на вирок суду? Обґрунтуйте свою думку.

32. Місцевий суд N-ського району м. N-ська у судовому засіданні по кримінальній справі по обвинуваченню Пальованого за ч. 2 ст. 296 України встановив, що під час досудового слідства виявлено наступне: Пальований розпивав спиртні напої у кафе “Квітка” 22 жовтня 2010 р. біля 15 год спільно зі своїми знайомими Л. та С. Знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, Пальований грубо порушував громадський порядок з мотивів явної неповаги до суспільства, висловлювався нецензурно.

На умовляння офіціантів кафе не реагував, а навпаки, погрожував застосуванням до них фізичної сили. Хуліганським діям Пальованого, які тривали протягом 30 хв, поклали край працівники міліції.

Дії Пальованого органами досудового слідства кваліфіковані ч. 2 за ст. 296 КК України, тобто грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, яке вчинено групою осіб.

У ході судового слідства по кримінальній справі доведено, що хуліганські дії Пальованого були вчинені з особливою зухвалістю, у громадському місці і протягом 30 хв уперто не припинялися, а також були поєднані з опором працівникам міліції.

Яке завдання постало перед прокурором? Який документ він повинен скласти і в якому порядку цей документ надасться до справи? Підготуйте проект.

33. До місцевого районного суду 09.07.2011 р. надійшло подання слідчого відділу РВ УМВС України в області про обрання міри запобіжного заходу у виді тримання під вартою щодо Свиридюка, якого 07.07.2011 р. було затримано у порядку ст. 115 КПК України за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ст. 187 ч. 2 КК України (розбій).

Постановою судді від 09.07.2011 р. строк затримання Свиридюка було подовжено до 10 діб без обрання щодо нього міри запобіжного заходу.

Постановою судді від 16.07.2011 р. у задоволенні подання органу слідства та обрання щодо Свиридюка міри запобіжного заходу у вигляді взяття під варту відмовлено. Свою відмову суддя мотивував тим, що Свиридюк має постійне місце проживання, характеризується позитивно, одружений, жінка вагітна, на утриманні має неповнолітню дитину.

Прокурора не задовольнило таке вирішення питання щодо міри запобіжного заходу для Свиридюк з наступних підстав.

Свиридюку 14.07.2011 р. пред'явлено обвинувачення у вчиненні розбою, тобто в нападі з метою заволодіння чужим майном, поєднаного з насильством, небезпечним для життя та здоров'я особи, що зазнала нападу. Злочин вчинено за попередньою змовою групою осіб з особою, яка раніше вчинила розбій (у групі Свиридюк, Б. та М. скоїли напад на потерпілого К. із застосуванням насильства, небезпечного для його життя й здоров'я, заволоділи мобільним телефоном "Самсунг Х-100" вартістю 575 грн, після чого зникли з місця злочину і розпорядилися викраденим на свій розсуд).

Свиридюк скоїв тяжкий злочин, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі від семи до десяти років із конфіскацією майна. Він ніде не працює, не має постійного місця проживання, раніше був засуджений, у тому числі за розбій, звільнився умовно-достроково.

Свої міркування прокурор виклав в апеляції до апеляційного суду області.

Складіть проект апеляції прокурора. Яке можливе реагування прокурора, якщо подання слідчого з ним не погоджувалося?

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Кримінально-процесуальний кодекс України. – Х., 2001.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. // Там же. – 2010. – 241

Про організацію участі прокурорів у судовому розгляді кримінальних справ та підтримання державного обвинувачення: наказ Генерального прокурора України № 5гн від 19.09.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/documents/uid-1051.11120.0> – Заголовок з екрана.

Вернидубов И.В. Проблемы поддержания государственного обвинения по законодательству Украины: автореф. дис... канд. юрид. наук / И.В. Вернидубов. – К., 1992. – 22 с.

Корж В. Ефективність підтримання державного обвинувачення: деякі питання теорії та практики / В. Корж // Вісн. прокуратури. – 2001. – № 3. – С. 71-74.

Ковальова Я.О. Організаційно-правові основи відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Я.О. Ковальова. – Х., 2009. – 20 с.

Лапкін А.В. Оцінка відмови прокурора від державного обвинувачення крізь призму принципів кримінального процесу України / А.В. Лапкін // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. – 2007. – Вип.3. – С. 134-144.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студ. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Олійник О.Б. Прокурорська риторика: підруч. / О.Б. Олійник. – К.: Алеута, 2008. – 304 с.

Крючко Ю.І. Проблеми підтримання державного обвинувачення у справах про навмисні вбивства / Ю.І. Крючко. – Х.: Легас, 2000. – 248 с.

Каркач П.М. Державне обвинувачення в суді – конституційна функція прокуратури / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2007.

Т е м а 16. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді

П л а н

1. Сутність і завдання представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

2. Правові основи функції представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

3. Приводи та підстави представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

4. Форми представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

5. Повноваження прокурора при здійсненні представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

З а в д а н н я

34. До прокуратури Н-ського р-ну надходили звернення громадян, які працювали на приватному підприємстві “Будтехнологія”, щодо порушення їх права на працю, зокрема її оплату.

Перевіркою встановлено, що заробітна плата працівникам зазначеного підприємства виплачується з порушенням строків, передбачених ст. 115 КЗпП України.

Плясун працював на підприємстві столяром з квітня 2007 р. Станом на початок серпня 2011 р. йому не виплачувалася заробітна плата у розмірі 5000 грн, тим самим були грубо порушені конституційні права громадян на своєчасне отримання винагороди за труд (ст. 43 Конституції України).

До того ж Плясун звернувся до прокурора з позовною заявою про стягнення заборгованості по заробітній платі і з

проханням захистити порушені його конституційні права.

Усе це він пояснив тяжким матеріальним становищем, відсутністю спеціальних юридичних знань для особистого звернення до суду.

Яке рішення повинен прийняти прокурор? Чи є достатні підстави для представництва в суді інтересів Плясуна? Складіть проект позовної заяви чи проект відповіді прокурора Плясуну про відмову.

35. Прокуратурою Н-ського р-ну проведено перевірку додержання вимог Закону України “Про оренду державного та комунального майна”. Як з’ясувалося, згідно з договором оренди нежитлового приміщення № 972 від 18.09.2008 р. Управлінням комунального майна та приватизації Н-ської міської ради (орендодавець) приватному підприємцю О. було надано в орендне користування приміщення площею 200 кв. м., розташоване по вул. Дунаєвського, 41.

Обов’язки, передбачені договором, орендодавець виконує повністю, проте орендар систематично порушує строки внесення орендної плати. Із моменту укладання договору орендна плата вносилася несвоєчасно, внаслідок чого заборгованість склала 81716,71 грн.

Тривале невиконання з боку орендаря О. вимог договору призвело до негативних наслідків – ненадходження коштів до місцевого бюджету, який є складовою частиною державного бюджету.

Чи є в даній ситуації підстави для здійснення прокуром функції представництва? Складіть проект позовної заяви.

36. До прокурора району звернувся представник відділення комерційного банку з пропозицією здійснювати представництво інтересів банку в суді у справах про повернення виданих фізичним особам кредитів. Він мотивував це тим, що через неповернення кредитів банк знаходиться на межі банкрутства, тому неспроможний найняти юристів, а, як йому відомо, представництво інтересів юридичних осіб Законом України “Про прокуратуру” прокурору не забороняється. Одночасно він обі-

цяв зробити за кошти банку ремонт приміщень прокуратури і посприяти у забезпеченні офісною оргтехнікою.

Дайте пораду прокурору, як вчинити у даній ситуації. Чиї інтереси може представляти прокуратура в суді?

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 39. – С. 141 (зі змін. від 30.09.2010 р.).

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793, 993.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Там же. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.

Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. // Там же. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // Там же. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.

Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № бгн від 29.11.2006 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0006900-06>. – Заголовок з екрана.

Дунас Т.О. Прокурор у цивільному процесі України: сутність, завдання, повноваження: [навч. та наук.-практ. посіб. для студ.] / Т.О. Дунас, М.В. Руденко; за ред. М.В. Руденко. – Х: Харків юрид., 2006. – 340 с.

Руденко М.В. Прокурор у господарському судочинстві: навч. посіб. / М.В. Руденко. – К.: Ін Юре, 2003. – 380 с.

Черв'якова О.Б. Представницька функція прокурора / О.Б. Черв'якова, Є.А. Субботін, І.Є. Марочкін // Вісн. прокуратури. – 1997. – № 11. – С. 64-67.

Кириченко В. Представництво в суді інтересів громадянина та держави / В. Кириченко // Там же. – 2009. – № 3. – С. 31-35.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студ. / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Т е м а 17. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян

П л а н

1. Предмет та завдання нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру.

2. Правові основи нагляду прокурора за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

3. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

4. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях тримання затриманих та попереднього ув'язнення.

5. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях позбавлення або обмеження волі.

6. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

7. Акти прокурорського реагування на порушення законів в установах виконання кримінальних покарань.

З а в д а н н я

37. При перевірці ізолятора тимчасового тримання (ІТТ) прокурор міста встановив, що Різник перебуває в цій установі п'ять днів на підставі протоколу, складеного слідчим Московського РВ ХМУ УМВС в Харківській обл. Зікіним.

Як повинен реагувати на цей факт прокурор?

38. Прокурор, перевіряючи слідчий ізолятор, встановив, що начальник установи своїм наказом зобов'язав вилучені у осіб, взятих під варту, гроші зарахувати на розрахунковий рахунок ізолятора і використовувати їх для потреб установи.

Висловіть своє ставлення щодо законності наказу начальника слідчого ізолятора, підготуйте проект акта прокурорського реагування.

39. Під час перевірки додержання законів у кримінально-виконавчій установі закритого типу до прокурора особисто звернувся засуджений Д.І. Півень, який знаходився у приміщенні камерного типу, зі скаргою, що співкамерники його ображають. Прокурор відповів, що особисті стосунки між засудженими не входять до предмета прокурорської перевірки і порадив звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Чи правильно вчинив прокурор? Яке рішення доцільно прийняти по цій скарзі?

40. Прокурор під час перевірки колонії середнього рівня безпеки виявив наказ начальника колонії, яким встановлювалося, що засудженим надається право одержувати короткострокове побачення три рази на півріччя, а тривале побачення – два рази на рік.

Висловіть особисту думку щодо законності цього наказу.

41. Прокуратурою Київського р-ну м. Харкова проведена перевірка додержання законів відділом державної виконавчої служби (ВДВС) Київського районного управління юстиції м. Харкова при виконанні кримінальних покарань у вигляді штрафів та конфіскації майна за друге півріччя 2010 р. Установлено, що державний виконавець С.Н. Гапоненко порушує строки відкриття виконавчого провадження, передбачені Законом України “Про виконавче провадження” (ст. 24). З 32 виконавчих документів, які були прийняті до виконання, тільки по п'яти документах було відкрито виконавче провадження у триденний строк, по останніх – протягом 7-9 днів.

З усіх відкритих виконавчих проваджень копії постанов стягувачу, боржнику та суду були направлені протягом 3-5 днів після відкриття виконавчого провадження.

З виконавчих проваджень конфіскації майна і стягнення штрафу державний виконавець починає вчиняти виконавчі дії на 9-10 день після винесення постанови про відкриття виконавчого провадження. Так, по виконавчому листу № 4-250/05 від 12.09.2010 р., виданому місцевим Московським районним судом про конфіскацію майна на користь держави трьох автомобілів, виконавче провадження було відкрите тільки через 10 днів після надходження виконавчого листа, дані про фактичне виконання рішення у виконавчому провадженні відсутні. Аналогічні факти і по 16 виконавчих провадженнях про виконання покарань у вигляді штрафу.

Запропонуйте проект прокурорського рішення.

Список нормативних актів та літератури

Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Там же. – 1991. – № 53. – Ст. 793 (зі змін. та доповн.).

Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30.06.1993 р. // Там же. – 1993. – № 5. – Ст. 360.

Про адміністративний нагляд за особами, які звільнені з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. // Там же. – 1994. – № 52. – Ст. 450.

Кримінально-виконавчий кодекс України. – Х., 2003.

Кримінально-процесуальний кодекс України. – Х., 2001.

Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 7гн від 26.12.2005 р. – Режим доступу: http://uazakon.com/documents/date_6c/pg_gdgjxw.htm. – Заголовок з екрана.

Авер'янов В.Б. Науково-практичний коментар до законів України “Про державну виконавчу службу”, “Про виконавче провадження” / В.Б. Авер'янов, Л.М. Горбунова, В.В. Комаров та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 320 с.

Степанюк А.Х. Кримінально-виконавче право України / А.Х. Степанюк, О.В. Лисодєд та ін. – Х.: Право, 2005. – 256 с.

Марочкін І.Є. Прокурорський нагляд в Україні / І.Є. Марочкін, П.М. Каркач. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Гура Р.М. Довідник працівника кримінально-виконавчої інспекції / Р.М. Гура, А.Х. Степанюк, В.В. Шкадюк. – Х.: Право, 2005. – 464 с.

Каркач П.М. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань / П.М. Каркач, М.Й. Курочка. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005.

Минимальные стандартные правила обращения с заключенными [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/prison.shtml. – Заглавие с экрана.

Т е м а 18. Прокурорський нагляд за додержанням законів про права і свободи неповнолітніх

(для самостійного вивчення)

П л а н

1. Завдання прокурорського нагляду за додержанням законів про права і свободи неповнолітніх.

2. Нагляд за додержанням законів про захист майнових і особистих прав неповнолітніх.

3. Нагляд за додержанням законів, спрямованих на попередження правопорушень неповнолітніх.

4. Нагляд за додержанням прав неповнолітніх при проведенні досудового слідства.

5. Захист прокуратурою прав неповнолітніх у порядку цивільного судочинства.

6. Нагляд за законністю поміщення дітей і підлітків до спеціальних установ для неповнолітніх.

Завдання

42. Під час перевірки прокуратурою райвідділу міського управління МВС України виявлено, що неповнолітній Петренко, якому 15 років, визнаний винним у вчиненні дрібного хуліганства, і на підставі ст. 173 КУпАП начальником райвідділу винесено постанову про стягнення у вигляді попередження.

Чи відповідає ця постанова чинному законодавству? Якщо є підстави для втручання прокурора, складіть акт прокурорського реагування.

43. На ім'я прокурора надійшла заява від голови Мачухівської сільської ради про факт ухилення Салімона В.А. від виконання батьківських обов'язків. Під час перевірки встановлено, що Салімон В.А., 1966 р.н., має семеро неповнолітніх дітей. Дружина, Салімон І.В., померла 07.02.2010 р. Згідно з характеристикою Мачухівської сільської ради Салімон В.А. проживає без реєстрації, зловживає спиртними напоями, постійного заробітку не має. Власного житла не має, участі в навчанні та вихованні дітей не бере, матеріально не підтримує, не цікавиться їх життям та здоров'ям. Діти весь цей час фактично проживають у тітки, Хвостенко О.А., не відвідують школи, хворіють на педикульоз.

Яке рішення має прийняти прокурор? В якому порядку можливий захист прав неповнолітніх в даній ситуації?

Список нормативних актів та літератури

Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций, касающиеся отправления правосудия в отношении несовершеннолетних (Пекинские правила) // Международные акты о правах человека. – М.: НОРМА – ИНФРА, 1998. – С. 284-305.

Концепция о правах ребенка // Там же. – М.: НОРМА – ИНФРА, 1998. – С. 306-323.

Сімейний кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.

Про організацію діяльності органів прокуратури щодо захисту прав і свобод неповнолітніх [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 6/1гн від 15.04.2004 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.11115.0>. – Заголовок з екрана.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студентів / за ред. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одісей, 2005. – 240 с.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Т е м а 19. Робота прокурора зі зверненнями громадян **(для самостійного вивчення)**

П л а н

1. Сутність та завдання розгляду звернень в органах прокуратури.
2. Організація розгляду звернень в органах прокуратури.
3. Аналіз стану роботи із зверненнями громадян.
4. Нагляд за застосуванням законодавства про звернення громадян.

З а в д а н н я

44. Прокуратурою міста у виконкомі міської ради було проведено перевірку виконання Закону України „Про звернення громадян”, якою встановлено, що у виконкомі нерегулярно ведеться прийом громадян, відсутній графік їх прийому, звернення громадян, що надходять до виконкому, розглядаються з порушенням строків, журнали особистого прийому громадян керівниками структурних підрозділів міськвиконкому не ведуться, мають місце випадки, коли звернення громадян розглядаються тими службовими особами, на дії яких подана скарга.

Як має діяти прокурор? Підготуйте проект акта прокурорського реагування.

Список нормативних актів та літератури

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

Про організацію роботи з розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № 9гн від 28.12.2005 р. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP05015.html. – Заголовок з екрана.

Інструкція про порядок розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України [Електронний ресурс]: затв. наказом Генерального прокурора України № 9гн від 28.12.2005 р. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP05015.html. – Заголовок з екрана.

Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району: метод. посіб. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.

Прокурорський нагляд в Україні: підруч. для студ. / за ред. І.С. Марочкіна, П.М. Каркача. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

Шевченко Є.О. Прокурорський нагляд за додержанням законодавства про звернення громадян: [моногр.] / Є.О. Шевченко. – Х., 2009. – 181 с.

5. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Адміністративне судочинство – форма реалізації судової влади, у процесі якої вирішуються юридично значущі справи, що виникають у сфері управлінських правовідносин за наявності публічного інтересу.

Апеляція – спосіб оскарження судового вироку чи рішення, які не набрали чинності згідно із процесуальним законодавством, до апеляційного суду з метою перевірки їх законності та обґрунтованості.

Атестація – перевірка та оцінка ділової кваліфікації працівників органів прокуратури на предмет їх відповідності посаді, яку вони обіймають.

Військові прокуратури – органи прокуратури, які здійснюють нагляд за додержанням законів органами військового управління, військовими об'єднаннями, з'єднаннями, частинами, підрозділами, установами і військовими навчальними закладами та посадовими особами Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони, СБУ та інших військових формувань, дислокованих на території України.

“Вісник прокуратури” – загальнодержавне фахове юридичне видання, офіційний друкований орган Генеральної прокуратури України.

Господарське судочинство – форма реалізації судової влади, у процесі якої вирішуються правові конфлікти, що виникають у сфері господарських правовідносин. Зміст господарського судочинства полягає в розгляді й вирішенні правових конфліктів між суб'єктами, що здійснюють господарську або іншу економічну діяльність.

Досудове розслідування – діяльність спеціально уповноважених органів держави з виявлення злочинів та осіб, які їх вчинили, збирання, перевірки, всебічного, повного й об'єктивного дослідження та оцінки доказів, встановлення причин і умов вчинення злочинів.

Дізнання – сукупність оперативно-розшукових та інших передбачених законом дій, які здійснюють спеціально уповно-

важені на це адміністративні органи та посадові особи з метою своєчасного виявлення ознак злочину та осіб, котрі його вчинили, а також для попередження і припинення злочинів.

Досудове слідство – основна форма розслідування, під час якого проводиться всебічне, повне та об’єктивне дослідження обставин справи, виявляються обставини, що як викривають, так і виправдовують обвинуваченого, а також обтяжують або пом’якшують його вину.

Касація – спосіб оскарження судових рішень, які вступили в законну силу, до вищого спеціалізованого суду.

Колегії в органах прокуратури – дорадчі органи. Їх рішення реалізуються наказами відповідних прокурорів, в яких розглядаються найбільш важливі питання, що стосуються додержання законності, стану правопорядку, діяльності органів прокуратури, виконання наказів Генерального прокурора України, кадрові питання, на засіданні вони заслуховуються звіти підпорядкованих прокурорів, начальників структурних підрозділів та інших працівників прокуратури.

Кримінальне переслідування – процесуальна діяльність прокурора у кримінальній справі, спрямована на викриття, за судження і покарання осіб, винних у вчиненні злочину.

Кримінальне судочинство – форма реалізації судової влади, у процесі якої розглядаються й вирішуються справи про злочини. Зміст кримінального судочинства полягає в розгляді в судових засіданнях кримінальних справ і застосуванні встановлених законом видів покарання до осіб, винних у вчиненні злочину, або у виправданні невинних.

Міжнародне співробітництво прокуратури – взаємодія органів прокуратури України з компетентними установами іноземних держав та міжнародними організаціями з певних питань, пов’язана з необхідністю застосування норм міжнародного права.

Модель прокуратури – певний тип організації і функціонування прокуратури або аналогічних їй органів, зумовлений історичним походженням, місцем і роллю прокуратури в конкретній державі.

Неповна апеляція – перегляд рішень судів першої інстанції на підставі лише тих фактичних даних, що встановлені з матеріалів, наданих особами, які брали участь у справі в суді першої інстанції.

Оперативно-розшукова діяльність – система гласних і негласних пошукових, розвідувальних і контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Орган прокуратури – складова частина системи прокуратури України, організована відповідно до адміністративно-територіального поділу України (територіальні прокуратури) або відповідно до організаційно-структурних та правових відносин у різних сферах суспільного життя (спеціалізовані прокуратури).

Правоохоронна діяльність – спеціалізована діяльність уповноважених державою органів та посадових осіб, яка полягає в захисті інтересів держави, безпеки суспільства, прав і свобод фізичних та юридичних осіб.

Правоохоронні органи – спеціально уповноважені державні органи, наділені владними повноваженнями, діяльність яких спрямована на захист прав, свобод та інтересів громадян, суспільства і держави.

Принципи організації та діяльності прокуратури – закріплені у Конституції та в інших законах України основоположні вимоги, що містять призначення прокуратури в державі та суспільстві, завдання та повноваження прокурорів, зміст і характер правових заходів і засобів здійснення нагляду за точним і одноманітним виконанням законів у державі, ознаки та якості, які допомагають відокремити органи прокуратури від інших державних органів, у тому числі й від правоохоронних.

Прокурорський нагляд – вид діяльності спеціально уповноважених органів державної влади, наділених повноваженнями з виявлення порушень законів, вжиття заходів до поновлення порушених прав громадян та юридичних осіб і притягнення винних до відповідальності.

Прокурор – посадова особа, яка перебуває на державній службі в органах прокуратури і має повноваження по здійсненню покладених на прокуратуру функцій та завдань відповідно до встановленої компетенції.

Функції прокуратури – головні напрямки діяльності прокуратури, що безпосередньо виражають її сутність та призначення. Функції поділяються на наглядові і ненаглядові.

Функція досудового слідства – це діяльність слідчого у кримінальній справі в порядку, встановленому Кримінально-процесуальним кодексом України, по з'ясуванню всіх обставин, що підлягають доказуванню, зокрема, вона полягає у збиранні, закріпленні та дослідженні доказів для вирішення питання про наявність або відсутність події злочину, вини певної особи в його вчиненні, про характер і розмір шкоди, заподіяної злочинном тощо.

Цивільне судочинство – форма реалізації судової влади, у процесі якої вирішуються правові конфлікти, що виникають із цивільних, сімейних і деяких інших правовідносин. Зміст цивільного судочинства складає розгляд і вирішення юридичних справ, пов'язаних із захистом майнових, особистих немайнових, сімейних та інших прав і законних інтересів суб'єктів права.

6. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Напрям, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
Кількість кредитів ECTS: 2,0	0304 “Право”	Обов’язкова:
Модулів: 2	6.030402 “Правознавство” “Бакалавр”	Модуль I Лекції: 12* Практичні (семінарські) заняття: 10
Змістових модулів: 2		Модуль II Лекції: 18* Практичні (семінарські) заняття: 10
Загальна кількість годин: 72		Індивідуальна робота: 8 Самостійна робота: 14*
Тижневих годин: 2-4		Вид контролю: іспит

* Залежно від факультету, обсяг навчальних годин на лекції та самостійну роботу може змінюватися

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів з основ прокурорської діяльності здійснюється на підставі результатів поточного модульного контролю (ПМК). Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідні частини навчальної програми з курсу “Основи прокурорської діяльності”, засвоєння якої й перевіряється під час ПМК.

Завдання ПМК – перевірка розуміння та рівня засвоєння навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання при відповіді на теоретичні питання та при вирішенні практичних завдань.

Об'єктами ПМК знань студентів з даного курсу виступають:

- успішність на практичних заняттях та виконання практичних завдань;
- виконання модульних контрольних завдань.

Оцінювання результатів ПМК здійснюється викладачем наприкінці вивчення кожного змістового модулю.

Критеріями оцінювання ПМК є:

а) результати роботи студентів на практичних (семінарських) заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань за результатом практичних занять, самостійне опрацювання тем у цілому чи з окремих питань) – від 0 до 2 балів;

б) оцінка за модульну контрольну роботу (у тому числі у формі тестів) – від 0 до 15 балів.

Виконання модульних контрольних завдань може проводитися у формі тестів (з використанням комп'ютерних технологій), відповідей на теоретичні питання, вирішення практичних завдань під час проведення контрольних робіт.

Конкретний перелік тестів, питань та завдань, порядок і час їх складання, критерії оцінювання визначаються кафедрою і доводяться до відома студентів на початку навчального семестру, що передує їх проведенню.

Підсумковий бал за результатами ПМК обчислюється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Загальна кількість балів за ПМК дорівнює 50. Кожен модуль оцінюється у 22,5 бали, індивідуальна робота – 5 балів.

Результати ПМК знань студентів вносяться до відомості обліку поточної успішності та є основою для визначення загальної успішності студента з даного курсу і враховується (за необхідності) при виставленні балів за підсумковий контроль знань (ПКЗ).

У разі невиконання завдань ПМК з об'єктивних причин студенти мають право за дозволом декана відповідного факультету скласти їх до останнього практичного заняття повторно. Час та порядок визначаються деканом відповідного факультету і кафедрою.

8. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Відповідно до “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” однією з форм організації навчання разом із лекціями, практичними (семінарськими) заняттями є виконання студентами індивідуальних завдань та інші форми науково-дослідницької діяльності.

Виконання індивідуальної роботи дає можливість студенту закріпити та поглибити теоретичні і практичні знання, отримані в процесі вивчення окремих тем курсу, навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, аналізувати навчальну та наукову літературу, практику роботи судових і правоохоронних органів, отримати навички дослідницької роботи.

З дисципліни “Основи прокурорської діяльності” індивідуальна робота студентів здійснюється у формі виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (далі – ІНДЗ), яке дається викладачем кожному студенту з урахуванням його творчих можливостей, навчальних здобутків та інтересів. ІНДЗ мають бути виконані до закінчення навчального курсу.

Індивідуальна робота включає:

- анотацію прочитаної додаткової літератури з курсу;
- підготовку рефератів (есе);
- розробку схем, таблиць;
- складання термінологічних словників;
- участь у роботі студентського наукового гуртка;
- підготовку й опублікування наукової статті, тез, наукової доповіді на конференції та участь у конференції.

Вибір студентом ІНДЗ відбувається за погодженням з кафедрою на початку навчального року. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник, який закріплюється кафедрою за

академічною групою. За наявності певних питань студентам рекомендується звертатися за консультаціями до наукового керівника з метою отримання необхідних роз'яснень щодо організації індивідуальної роботи та можливого розширення списку літературних джерел.

ІНДЗ подається на кафедру не пізніше двох тижнів до закінчення практичних занять у паперовому та електронному вигляді.

Максимальна кількість балів, яка може бути присвоєна студенту за виконання індивідуального завдання, – 5.

Змістовий модуль I (поточне тестування)	Змістовий модуль II (поточне тестування)	Індивідуальна робота	Підсумковий іспит	Сума
22,5	22,5	5	50	100

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з основ прокурорської діяльності здійснюється на підставі результатів ПМК, індивідуальної роботи студентів та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за 100-бальною шкалою. Виконання завдань ПМК оцінюється в діапазоні від 0 до 45 балів; індивідуальної роботи студентів – до 5 балів; завдань, що виносяться на ПКЗ, – від 0 до 50 балів.

Підсумковий контроль знань студентів з курсу проводиться у формі іспиту з вузлових питань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Конкретний перелік питань і завдань, що охоплюють увесь зміст навчальної дисципліни, критерії оцінювання екзаменаційних завдань, порядок і час їх складання визначаються кафедрою і доводяться до студентів на початку навчального року. До екзаменаційного білета включаються 3 питання.

До відомості обліку підсумкової успішності заносяться сумарні результати в балах ПМК, індивідуальної роботи студентів та ПКЗ.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється у залікову книжку згідно зі шкалою:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Нац. ун-ті “ЮАУ”
1	2	3	4
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80-89

Закінчення

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75-79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70-74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35-59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1-34

10. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ

1. Поняття прокурорського нагляду. Об'єкти і суб'єкти нагляду.
2. Питання прокурорського нагляду в положеннях Конституції України.
3. Місце прокуратури в системі органів державної влади.
4. Система та структура органів прокуратури України.
5. Завдання і предмет прокурорського нагляду.
6. Правові основи діяльності прокуратури.
7. Основні функції прокуратури.
8. Принципи організації та діяльності прокуратури.
9. Співвідношення принципів єдиноначальності та колегіальності в діяльності прокуратури.
10. Гарантії незалежності прокуратури у здійсненні повноважень.
11. Участь прокурора у засіданнях органів державної влади та управління.
12. Сучасний стан, проблеми та перспективи удосконалення органів прокуратури України.
13. Поняття служби в органах прокуратури.
14. Вимоги, що пред'являються до кадрів органів прокуратури.
15. Атестація прокурорських працівників.
16. Заохочення та дисциплінарна відповідальність прокурорських працівників.
17. Поняття та завдання організації роботи в органах прокуратури.
18. Розподіл службових обов'язків у міській, районній прокуратурах.
19. Організація особистої роботи працівників органів прокуратури.
20. Організація роботи в органах прокуратури з молодими спеціалістами.
21. Планування роботи в органах прокуратури.

22. Облік і звітність в органах прокуратури.
23. Контроль виконання в органах прокуратури.
24. Організація роботи з висвітлення діяльності прокуратури у засобах масової інформації та роз'яснення законодавства.
25. Вимоги, що пред'являються до службових документів у районній, міській прокуратурах.
26. Європейські стандарти по етиці та поведінці для прокурорів.
27. Моральні якості, необхідні для прокурорсько-слідчого працівника.
28. Участь органів прокуратури у міжнародному співробітництві.
29. Міжнародне співробітництво і правова допомога органів прокуратури.
30. Головні напрямки взаємодії органів прокуратури з установами іноземних держав.
31. Моделі прокуратур у сучасному світі.
32. Сутність і завдання нагляду за додержанням і застосуванням законів.
33. Пріоритетні напрямки діяльності прокуратури по нагляду за додержанням і застосуванням законів.
34. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за додержанням і застосуванням законів.
35. Забезпечення прокуратури інформацією, яка характеризує стан законності.
36. Повноваження прокурора, здійснення яких спрямоване на виявлення порушень закону.
37. Повноваження прокурора, виконання яких сприяє усуненню порушень закону.
38. Акти прокурора при здійсненні нагляду за додержанням і застосуванням законів.
39. Протест прокурора. Вимоги, що пред'являються до цього акта.
40. Припис прокурора. Вимоги, що пред'являються до цього акта.
41. Подання прокурора. Вимоги, що пред'являються до цього акта.

42. Види постанов прокурора, які виносяться в порядку нагляду за додержанням і застосуванням законів.

43. Нагляд прокурора за виконанням законів при притягненні громадян до адміністративної відповідальності.

44. Поняття та зміст перевірок за додержанням та застосуванням законів.

45. Методика проведення прокуратурою перевірки законності правових актів, що видаються.

46. Нагляд за додержанням законів про права неповнолітніх.

47. Нагляд прокурора за додержанням законів при розслідуванні справ про злочини неповнолітніх.

48. Нагляд за додержанням законів про захист майнових і особистих прав неповнолітніх.

49. Нагляд за законністю поміщення дітей і підлітків до спеціальних установ для неповнолітніх

50. Розгляд заяв і скарг громадян в органах прокуратури.

51. Аналіз стану роботи із зверненнями громадян.

52. Нагляд за застосуванням законодавства про звернення громадян.

53. Організація особистого прийому громадян у прокуратурі.

54. Предмет та завдання нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство.

55. Повноваження прокурора по здійсненню нагляду за виконанням законів органами дізнання та досудового слідства.

56. Нагляд прокурора за додержанням законів органами дізнання та досудового слідства при прийомі, реєстрації, обліку та вирішенні заяв і повідомлень про злочини.

57. Нагляд за законністю при затриманні підозрюваних, обвинувачених.

58. Нагляд прокурора за додержанням законів при порушенні кримінальних справ.

59. Нагляд прокурора за додержанням законів при розслідуванні діянь, що містять ознаки злочину.

60. Нагляд за додержанням законів про застосування мір запобіжного характеру.

61. Нагляд прокурора за законністю затримання і взяття під варту неповнолітніх.

62. Санкціонування прокурором окремих слідчих дій.

63. Нагляд за додержанням законів при пред'явленні обвинувачення.

64. Нагляд за додержанням законів, які забезпечують права обвинуваченого.

65. Нагляд за додержанням законів про строки тримання обвинуваченого під вартою.

66. Прокурорський нагляд за додержанням законів на етапі притягнення до кримінальної відповідальності.

67. Нагляд за додержанням вимог закону про строки досудового слідства. Порядок їх продовження.

68. Вказівки прокурора у кримінальній справі.

69. Обов'язковість виконання вказівок прокурора по кримінальній справі.

70. Участь прокурора при провадженні досудового слідства.

71. Акти прокурорського реагування на виявлені порушення законів при провадженні досудового розслідування.

72. Прокурорський нагляд за відшкодуванням збитків, заподіяних злочином.

73. Нагляд за законністю закриття кримінальних справ.

74. Нагляд за законністю зупинення кримінальних справ.

75. Оскарження прокурору дій слідчого і особи, яка проводить дізнання.

76. Прокурорський нагляд за додержанням законів при закінченні досудового слідства.

77. Перевірка прокурором справи з обвинувальним висновком.

78. Повернення прокурором справи для провадження додаткового розслідування.

79. Прокурорський нагляд за виконанням законів у сфері боротьби з організованою злочинністю.

80. Оскарження до суду дій прокурора.

81. Оперативна нарада при прокурорі міста, району.

82. Організація роботи слідчого прокуратури.
83. Обов'язковість виконання вимог прокурора.
84. Нагляд прокурора за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукових заходів, застосуванні технічних засобів.
85. Повноваження прокурора у процесі здійснення нагляду за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
86. Акти прокурорського реагування на виявлені порушення законів у оперативно-розшуковій діяльності.
87. Участь прокурора в розгляді кримінальних справ у суді. Завдання та повноваження прокурора у судовому процесі.
88. Методика підготовки прокурора до участі у розгляді кримінальних справ у суді.
89. Підтримання державного обвинувачення в суді.
90. Участь прокурора в судовому слідстві.
91. Участь прокурора у судових дебатах. Структура і зміст промови прокурора. Репліка прокурора.
92. Культура судової промови прокурора.
93. Відмова прокурора від обвинувачення та її правові наслідки.
94. Внесення прокурором апеляційного подання на вирок, ухвали та постанови суду.
95. Внесення прокурором касаційного подання на вирок, ухвали та постанови суду.
96. Дії прокурора по відновленню справи у зв'язку з нововиявленими обставинами.
100. Прокурор у структурі кримінального переслідування.
101. Сутність і завдання представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.
102. Поняття представництва інтересів та особливості його здійснення прокурором.
103. Приводи та підстави представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.
104. Організація роботи в районній прокуратурі по представництву інтересів громадянина або держави в суді.
105. Форми представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

106. Повноваження прокурора при здійсненні представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді.

107. Підготовка прокурора до участі та участь у розгляді цивільних справ.

108. Участь прокурора в господарському судовому процесі.

109. Предмет та завдання нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру.

110. Повноваження прокурора по нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

111. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях тримання затриманих та попереднього ув'язнення.

112. Прокурорський нагляд за додержанням законів у місцях позбавлення або обмеження волі.

113. Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі.

114. Акти прокурорського реагування на порушення законів в установах виконання кримінальних покарань.

115. Суть і значення функції координації діяльності у боротьбі із злочинністю.

116. Форми координації прокуратурою діяльності у боротьбі зі злочинністю.

117. Роль прокуратури в координації діяльності у боротьбі зі злочинністю.

118. Попередження злочинності органами прокуратури.

119. Нагляд прокурора за додержанням законів при розслідуванні злочинів органами прокуратури.

ЗМІСТ

1. Вступ	3
2. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних (семінарських) занять, самостійної роботи.....	6
3. Програма навчальної дисципліни “Основи прокурорської діяльності”	8
4. Завдання до практичних (семінарських) занять.....	14
5. Словник основних термінів.....	61
6. Поточний (модульний) та підсумковий контроль знань студентів.....	65
7. Організація поточного модульного контролю.....	66
8. Індивідуальна робота студентів.....	68
9. Критерії оцінки успішності студентів з навчальної дисципліни “Основи прокурорської діяльності”	70
10. Орієнтовний перелік екзаменаційних питань.....	72

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»
(відповідно до вимог ECTS)**

**для студентів IV курсу
Інституту підготовки юридичних кадрів
для СБ України,
денних факультетів № 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10**

У к л а д а ч і: **МАРОЧКІН Іван Єгорович,
КАРКАЧ Павло Михайлович,
ТРАГНЮК Роман Романович,
ЛАПКІН Андрій Васильович,
НАЗАРОВ Іван Володимирович,
ШАНДУЛА Олександр Олексійович**

Відповідальний за випуск *І. Є. Марочкін*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*

Підписано до друку 03.08.2011. Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Гарнітура Times. Умов., друк. арк. 4,4. Обл.-вид. арк. 2,85.
Вид. № 615. Тираж 1000 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України та Національного
університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 80а

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 559 від 09.08.2001 р.

Надруковано в друкарні «Манускрипт»
тел. (057) 758-35-98